

**PROTECȚIA PERSOANELOR
VULNERABILE LA CREȘTEREA
TARIFELOR LA ENERGIA
ELECTRICĂ ȘI GAZE NATURALE -
MĂSURI ADOPTATE ÎNTR-O SERIE
DE STATE MEMBRE ALE UNIUNII
EUROPENE**

studiu documentar

IANUARIE 2025

Materialele elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa:

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar; Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

AUSTRIA.....	4
BELGIA	5
BULGARIA	6
CEHIA.....	7
CROAȚIA.....	7
DANEMARCA	7
ESTONIA.....	8
FINLANDA.....	8
FRANȚA	9
GERMANIA	9
GRECIA.....	10
ITALIA.....	11
LETONIA	11
LUXEMBURG.....	11
POLONIA.....	12
PORTUGALIA	13
ȚĂRILE DE JOS	13
SLOVACIA.....	14
SLOVENIA.....	14
SPANIA.....	14
SUEDIA	15
UNGARIA	15
WEBOGRAFIE	16

ABSTRACT

Cea de-a patra conferință anuală privind sărăcia energetică, organizată la Bruxelles la 26 iunie 2024, a evidențiat faptul că numărul persoanelor din Europa care nu-și permit să-și încălzească casele în mod adecvat a crescut considerabil.

Pentru a încerca să abordeze aceste probleme, conferința *privind "Energia accesibilă: transformarea opiniilor societății civile în acțiune"* s-a concentrat pe propuneri care, pe de o parte, să asigure o aprovizionare cu energie accesibilă și stabilă, în conformitate cu o tranziție verde echitabilă și, pe de altă parte, să sprijine persoane vulnerabile, gospodăriile și IMM-uri.

Ideea centrală a vizat creșterea inegalităților nu poate fi abordată printr-o abordare fragmentată, ci trebuie integrată cuprinzător prin implicarea și consultarea societății civile.

În acest context, CESE a cerut crearea unei coaliții politice europene care să conlucreze la o acțiune cuprinzătoare a tuturor părților interesate.

De la începutul crizei energetice în septembrie 2021, circa 651 de miliarde de euro au fost alocate de țările europene pentru a proteja consumatorii de creșterea costurilor cu energie.

Defalcarea sumelor este următoarea:

- 540 de miliarde de euro, din care 158 de miliarde au fost alocate doar de Germania;
- 103 miliarde de euro în Marea Britanie;
- 8,1 miliarde de euro în Norvegia.

Creșterea actuală a prețurilor cu ridicata la energie în Europa a determinat guvernele să pună în aplicare măsuri pentru a proteja consumatorii de impactul direct al creșterii prețurilor.

AUSTRIA

Măsuri adoptate:

- acordarea de subvenții pentru costurile suplimentare ale grupurilor de persoane vulnerabile (200 euro), pentru a compensa creșterea taxelor de rețea¹;
- măsuri specifice luate de furnizorii de energie - o parte dintre furnizorii de energie beneficiază de un sprijin suplimentar pentru acordarea de suport în caz de dificultăți de plată ale persoanelor vulnerabile²;
- programul "încălzire curată" pentru toți cetățenii (perioada 2022-2025) - acordarea de subvenții de până la 100% din costurile eligibile, cu limite de cost/tehnologie, pentru a sprijini gospodăriile cu venituri mici pentru înlocuirea sistemului de încălzire cu combustibili fosili.

¹ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20011879>

² https://www.e-sieben.at/publikationen/18051_SocialWatt/SocialWatt_CountryFactsheet_AUSTRIA_0.pdf?m=1680680621&

Costurile eligibile sunt plafonate la sume variind între 22.000 și 32.500 euro în funcție de tehnologie. Procesul de aplicare include o consultare energetică (coordonată de agențiile landurilor), care va verifica condițiile de eligibilitate și apoi va oferi sprijin în obținerea ofertelor și completarea cererilor.

Alte prevederi:

- clădiri ecologice pentru persoanele care au nevoie de protecție socială (perioada 2022-2025) - subvenții sporite pentru renovarea clădirilor mari de locuințe ocupate de gospodăriile care au probleme financiare. Aplicarea de programe specifice pentru organizații de caritate, ONG-uri sau municipalități listate care dețin sau operează clădiri mai mari de 300 m², mai vechi de 20 de ani și locuite de persoane cu venituri mici sau vulnerabile (pentru mai mult de 50% din suprafața încălzită). Aceasta include, de asemenea, cazare pentru refugiați sau persoane fără adăpost, adăposturi pentru femei, case pentru copii.
- finanțare de până la 100% din costurile nete suportate, cu o rată forfetară de până la 300 euro sau 360 euro/m² (în funcție de performanța energetică obținută) pentru renovarea clădirilor și 150 euro/m² pentru sistemele de încălzire. Bugetul total este de 45 de milioane de euro (proiectele de renovare trebuie finalizate până în iunie 2025).
- reducerea prețului energiei electrice (ianuarie 2023 - iunie 2024), respectiv acordarea de subvenții pentru costul energiei în cuantum de 75% între 1 ianuarie 2023 și 30 iunie 2024. Suma anuală este limitată la 200 de euro.
- compensarea costurilor cu energia - plată unică (150 euro) aferentă facturilor de energie electrică pentru majoritatea gospodăriilor (până la un venit de 55.000 euro/an). Gospodăriile cu 5 sau mai multe persoane pot solicita o subvenție suplimentară. Există sprijin suplimentar pentru toate gospodăriile din landuri;
- bonus climatic și bonus anti-inflație - este plătit tuturor persoanelor care locuiesc în Austria. În 2022, acesta a fost de 500 euro/adult și de 250 euro/copil. Suma a crescut în 2023, în funcție de infrastructura de transport public local (100 euro pentru locuitori din Viena și 250 euro pentru cei din alte zone). Bugetul a fost de 140 milioane euro în anul 2022 și de 190 milioane euro pentru perioada 2023-2025. Schema este finanțată de guvernul federal și implementată împreună cu statele federale.

Pentru intervalul septembrie 2022 - iunie 2024 s-a aplicat un plafon la prețul energiei electrice. Astfel, pentru gospodăriile private cu un consum anual de până la 2.900 de kWh, prețul este plafonat la 10 eurocenți/kWh. Pentru gospodăriile care depășesc consumul stabilit, prețul de piață este limitat la 40 de eurocenți/kWh.

BELGIA

Măsuri adoptate:

- prelungirea tarifului social pentru gospodăriile vulnerabile, care au primit deja un sprijin social încă din anul 2021 (circa 1 milion de gospodării);

- scăderea TVA pentru energie electrică din martie 2022 de la 21% la 6%;
- scăderea TVA la gaze naturale la 6% din august 2022;
- analiza sistemului de accizare, acciză mai mare când prețurile la energie sunt scăzute și invers;
- discount de 80 de euro pentru toți clienții care beneficiază de tarife sociale la energie;
- subvenții de 100 de euro pentru clienți la serviciile de încălzire.

Tariful social pentru gaze și energie electrică a crescut de la 1 ianuarie 2025. Tariful la energie electrică va crește cu 10% (comparativ cu ultimul trimestru din 2024). Tarifele sociale pentru gaze naturale și încălzire vor crește cu 15%, până la 5,894 euro/KWh.

BULGARIA

Compensația acordată de guvern pentru gazele naturale a fost de peste 220 milioane BGN (112 milioane euro) pentru perioada decembrie 2021 - mai 2022. În această perioadă, companiile de profil au acumulat un deficit suplimentar al costurilor de peste 500 milioane BGN (256 milioane euro).

Autoritatea de reglementare a adoptat o decizie la 1 iulie 2022 prin care prețul de energie de termoficare pentru consumatorii casnici în perioada de reglementare 1.07.2022 - 30.06.2023 a fost majorat cu 29,73%.

Alte măsuri:

- din noiembrie 2021, Guvernul a oferit compensații consumatorilor de energie electrică, companiilor de rețele de energie electrică și companiilor de termoficare, precum și consumatorilor casnici de gaze naturale, respectiv o sumă fixă (fără TVA) pentru fiecare MWh de energie electrică consumată pentru fiecare lună. Mecanismul este pus în aplicare de către Ministerul Energiei prin încheierea de contracte de energie electrică cu comercianți, furnizori, producători, vânzând direct energia electrică către clienții finali necasnici. Compensația a fost calculată ca un procent de 80% din diferența dintre prețul de schimb mediu lunar real pentru sarcina de bază din ziua respectivă și valoarea standard de 200 BGN/MWh (102,26 euro/MWh).
- reducerea TVA și scutirea de accize. Noile modificări în Legea bugetului de stat prevăd reducerea TVA de la 20% la 9%;
- cote de accize zero până la 30 iunie 2025 la carburanții de motor, gaz petrolier (GPL), gaze naturale, energie termică și electricitate, dacă aceasta este obținută din energie solară, eoliană, a valurilor, mareelor sau geotermală, de proveniență hidrolică produsă în instalații hidroelectrice, generată din biomasă sau produse similare, generat din metan evacuat din minele de cărbune abandonate sau generată din celulele de combustie.

CEHIA

Măsuri de protecție:

- pentru gospodăriile private, prețurile sunt limitate la 6 CZK (0,24 euro/KWh) la energia electrică (valoare corespunzătoare unui preț de 200 euro/MWh) și 3 CZK (0,12 euro) pentru gazele naturale, prețurile fiind implementate din luna noiembrie 2022.

CROAȚIA

Măsuri de protecție:

- pentru intervalul 1 octombrie 2022 - 31 martie 2023, gospodăriile private au plătit 59 euro/MWh la un consum mai mic de 2.500 kW/an și 88 euro/MWh pentru un consum mai mare de 2.500 kW. Prețul mediu este de 0,135 euro/kWh (2022). Școlile, grădinițele, universitățile, căminele de bătrâni, ONG-urile și clădirile administrative au plătit un preț standard de 62 euro/MWh. Pentru societățile comerciale, prețurile variază între 180 euro/MWh și 230 euro/MWh, în funcție de consum.

- din octombrie 2022, se aplică un nou regulament care stabilește cele mai mari prețuri de vânzare cu amănuntul la produsele petroliere, față de nivelul a două săptămâni precedente: - 10,72 HKR (1,42 euro/litru) pentru benzină; - 12,3 HKR (1,6 euro/litru) pentru motorină; - 8,49 HKR (1,18 euro/litru) pentru motorină albastră.

DANEMARCA

Măsuri de protecție:

- taxa de energie electrică a fost redusă cu 0,5 cenți/kWh (5% din suma totală) în ultimele două trimestre din 2024;

- au fost acordate sume compensatorii de aproximativ 800 euro pentru 20% din gospodăriile daneze, cele vulnerabile, în special în ceea ce privește secțiunea de încălzire a locuințelor;

- ponderea diferitelor componente ale facturii de energie electrică pentru gospodăriile daneze a fost de 48%, partea de impozit și TVA, 40%, cantitatea de electricitate angro și 12% tarife de transport și de securitate ale sistemului;

În septembrie 2022, a fost lansată o propunere de intervenție pe piața de energie electrică. Propunerea a abordat prețurile ridicate la energie și urmărește să permită consumatorilor să întârzie plata facturilor viitoare la energie pe o perioadă de 5 ani pentru orice sumă care depășește nivelul facturilor lor din toamna anului 2021. Această schemă de împrumut va crea linii de credit în valoare de 6,05 miliarde de euro.

ESTONIA

Măsuri de protecție a categoriilor vulnerabile:

- până în martie 2023 s-au acordat subvenții pentru energia electrică în valoare de 50 euro/MWh pentru consumatorii casnici, aceasta acoperind un procent de 80% din creșterile de preț ce depășesc 80 euro/MWh (consumul de gaze naturale este plafonat la 2,6 MWh/gospodărie - peste acest prag, nu s-a primit nicio compensație).
- în septembrie 2022, guvernul a anunțat că proiectul de buget de stat pentru 2023 avea în vedere o subvenție pentru energie egală cu 50 euro/MWh energie electrică pentru consumatorii casnici și că aceasta ar acoperi 80% din creșterile de preț care depășesc 80 euro/MWh, procentul de acoperire fiind similar și pentru gazul metan.

Prețul mediu al energiei electrice, în iunie 2024, a fost de 0,23 euro/KWh. Prețul energiei electrice a scăzut cu 0,0039 euro/KWh, cu 1,67% față de semestrul precedent. Între timp, prețul mediu al energiei electrice fără taxe, în aceeași perioadă a fost de 0,1769 euro/KWh, cu 3,12% mai puțin decât în perioada anterioară, în care prețul energiei electrice fără taxe a fost de 0,1826 kWh.

FINLANDA

Măsuri:

- procentul obligației de distribuție pentru biocombustibili a fost redus temporar (prețurile fiind reduse cu mai mult de 10 cenți/litru), iar utilizarea combustibilului lemnos a fost crescută prin investiții suplimentare pentru a furniza material suficient pentru producția de încălzire (și de creare de energie electrică) pentru iarnă.

Guvernul nu a propus nicio compensație pentru consumatorii de energie electrică, dar categoriile de consumatorii vulnerabili au fost ajutate prin politici sociale. Cu toate acestea, Guvernul a decis măsuri temporare direcționate ca răspuns la creșterea prețurilor energiei. Măsurile s-au concentrat în special pe transport (prețul benzinei), furnizorii de servicii profesionale de transport și antreprenorii agricoli.

Gospodăriile cu venituri mici care primesc o factură lunară de electricitate ce depășește deductibilitatea de 400 euro (până la un maxim de 1.500 euro) au primit subvenții ce au acoperit 60% din prețul facturii, pentru o perioadă de 4 luni - până la data de 1 mai 2023.

Prețul total al energiei electrice pentru clienții casnici a scăzut cu un procentaj cuprins între 6 și 16% în martie 2024, comparativ cu anul 2023. În mod corespunzător, prețul total pentru persoanele juridice a scăzut cu un procent cuprins între 10 și 35%.

FRANȚA

Guvernul francez a limitat creșterea tarifului reglementat (TRVE) aplicabil gospodăriilor și întreprinderilor mici la un nivel de 4% (prin Legea finanțelor publice 2022), prin luarea unei decizii asupra a două măsuri:

- reducerea taxei TICFE2 de la 22,5 euro/MWh la 1 euro/MWh pentru consumatorii individuali și la 0,5 euro/MWh pentru consumatorii industriali, care sunt nivelurile minime permise de UE;
- creșterea plafonului volumului de energie electrică vândută de EDF sub mecanismul ARENH3 de la 100 TWh la 120 TWh pentru anul 2022. Prețul acestor volume suplimentare de ARENH au fost fixate la 46,2 euro/MWh. Consumatorii vulnerabili au primit energie la un preț de 257 euro/MWh. Agenția franceză de profil s-a asigurat că sumele rezultate din aceste volume suplimentare sunt redistribuite consumatorilor dacă aceștia au fost afectați de creșterea prețurilor în funcție de nivelul lor de expunere;
- pentru clienții casnici guvernul a introdus un ajutor suplimentar de 100 de euro pentru cele 5,8 milioane de gospodării care beneficiază deja de cecul de energie. Prima acordată a fost adăugată direct la salarii și poate să fie cheltuită fără restricții, nefiind în mod specific acordată pentru reducerea facturilor la consumul de energie al locuinței.

„Scutul” tarifar pentru gazul metan a fost prelungit până la 1 februarie 2023, iar pentru energie electrică a fost reînnoit și în 2023. Pachetul a inclus:

- plafonarea creșterii prețurilor la gaz și energie electrică la 15%;
- o limită medie de creștere a facturilor de aproximativ 25 euro/lună pentru încălzirea gospodăriilor cu gaze naturale;
- o limită medie de creștere de aproximativ 20 euro/lună pentru încălzirea gospodăriilor cu energie electrică;
- un sprijin de până la 200 euro oferit pentru cetățenii care se încălzesc cu ulei sau lemne.

Pentru consumatorii mari de energie a fost acordată o sumă reprezentând:

- 30% din costurile eligibile, la un plafon de 2 milioane de euro;
- o sumă reprezentând 50% din costurile eligibile, la un plafon de 25 milioane de euro, pentru societățile care au pierderi de două ori mai mari decât costurile eligibile;
- o sumă reprezentând 70% din costurile eligibile, la un plafon de 50 milioane de euro, în aceleași condiții, pentru societățile implicate în acorduri economice internaționale.

GERMANIA

Noua lege privind securitatea energetică specifică diferite măsuri aplicabile într-o situație de urgență, precum și baza legală pentru transferarea costurilor neprevăzute de achiziție pentru gaze către consumatorii finali prin intermediul unei taxe de compensație financiară finanțată printr-o ajustare netă a prețului prin toți consumatorii și pentru stat.

Măsuri:

- ministerul Federal al Economiei și Protecției Climei (BMWK) a aprobat nivelul de alertă al Planului de Urgență la Gaze în iunie 2022, fiind pregătit pentru o posibilă aprovizionare cu restricții sau întreruperi ale alimentării cu gaz. Numai dacă măsurile de avertizare timpurie sau stadiul de alertă nu sunt suficiente sau permanente și se produce deteriorarea situației de aprovizionare, guvernul federal poate declara nivelul de urgență prin decret. Într-o asemenea situație statul poate interveni în piața de profil. Aceasta înseamnă că Agenția Federală de Rețea devine „distribuitor federal de sarcină”. În strânsă colaborare cu operatorii, aceasta poate, de exemplu, să comande reduceri de aprovizionare. În acest context, anumite grupuri de consumatori sunt protejate de lege, adică sunt alimentate cu gaze până la finalul alertei, dacă este posibil. Acestea grupuri includ gospodăriile private, instituțiile sociale precum spitalele, și centralele electrice pe gaz care servesc la furnizarea de căldură gospodăriilor;
- pentru consumatorii casnici - se acoperă factura de gaz metan din lunile de iarnă, ulterior urmând subvenționarea a 80% din consumul normal raportat la luna septembrie 2022, la prețul de 0,12 euro/KWh începând din primăvara anului 2023. Prețul plafonat pentru căldură/ agentul termic este de 9,5 eurocenți/kWh.
- pentru entitățile industriale - acestea plătesc 70% din consumul de gaz conform datelor din anul 2021, respectiv 7 eurocenți/kWh.

GRECIA

Subvențiile acordate de statul elen vizează:

- gospodăriile cu un consum lunar de până la 500 KWh, prețul este de 436 euro/MWh - consumatorilor le este compensat un procent de 90% din creșterea facturilor la energie;
- gospodăriile care consumă peste 501 KWh/lună, subvențiile vor compensa aproximativ 70-80% din creșterea prețurilor;
- entitățile industriale cu un consum mai mare de 2.000 KWh/lună se acordă subvenții la prețul de 398 de euro/MWh, iar fermieri la prețul de 436 de euro/MWh.

În perioada ianuarie 2023 - aprilie 2024, pentru gospodăriile private, prețul pentru gaz metan a fost limitat la 12 eurocenți/KWh, pentru un procent de 80% din consumul existent la nivelul anului precedent. Consumatorii industriali primesc același preț plafonat doar pentru 70% din consumul anului precedent, iar prețul energiei a fost limitat la 40 de eurocenți/KWh.

ITALIA

Guvernul italian a intervenit inițial cu trei măsuri principale din semestrul IV/2021:

- reducerea TVA pentru consumatorii de gaze la 5%;
- reducerea taxelor (stimulente pentru surse regenerabile și alte sisteme) pentru clienții de energie electrică și gaze (atât gospodăriile, cât și societăți comerciale);
- au fost compensate prețurile pentru peste 3 milioane de familii care au dreptul la bonusuri de reducere pentru plata energiei electrice și circa 2,5 milioane care au dreptul la bonusuri de reducere pentru plata gazelor naturale;
- obligația furnizorilor de energie de a oferi clienților casnici, care nu își pot plăti facturile de energie, posibilitatea de a plăti în rate;
- acordarea de credite fiscale pentru consumatorii mari de energie, egale cu un procent de 20% din costul energiei consumate în trimestrul I/2022 și de 25% din trimestrul II/2022;
- acordarea de credite fiscale pentru clienții care nu consumă mai multă energie (sub nivelul de 16,5 kW), egale cu un procent egal cu 12,5% din energia consumată.

LETONIA

De la 1 octombrie 2022 până la 30 aprilie 2023, tuturor gospodăriilor li s-a aplicat o taxă fixă de 0,16 euro/kWh pentru primii 100 kWh în fiecare lună. Diferența rămasă față de prețul pieței a fost compensată de stat, de la bugetul consolidat. Pe de altă parte, gospodăriile au plătit pentru consumul de energie electrică peste acel prag de 100 kWh conform prețului specificat în contractul de vânzare.

Măsuri de sprijin:

- a fost acordată asistență dublată sau triplată pentru clienții vulnerabili, în funcție de venit;
- a fost aplicată compensarea tarifelor de servicii de sistem pentru toți utilizatorii finali (50-100%) pentru perioada iernilor;
- a fost aplicată o creștere a plăților lunare în cadrul programelor sociale existente pentru perioada în care se înregistrează prețuri ridicate la energie.

LUXEMBURG

Măsuri de protecție a categoriilor vulnerabile:

- guvernul a introdus o alocație de energie pentru gospodăriile cu venituri mici, care își ajustează costul în funcție de componența gospodăriei;
- prețul gazelor naturale a fost redus prin preluarea temporară de către stat a costurilor de rețea, doar pentru rezidenți, liber-profesioniști și firme mici.

- în ceea ce privește alocația de energie, în 2025 se urmărește creșterea limitei de venit stabilind pragul până la care se poate solicita aceasta. Stabilit în prezent la 25% peste limita de venit pentru alocația pentru costul vieții, pragul va fi ridicat la 30%.
- pentru creditul fiscal echivalent (ECI) valoarea sa va fi majorată la 90 de euro.
- în ceea ce privește contribuția statului la finanțarea creșterii costurilor cu energia pentru unitățile de cazare pentru vârstnici se are în vedere reînnoirea acordării contribuției statului la finanțarea creșterii costurilor cu energie pentru unitățile rezidențiale de îngrijire a persoanelor vârstnice pentru anul 2025. În schimb, prestatorii de servicii care beneficiază de această contribuție se obligă să nu aplice nicio majorare de preț în perioada în cauză, cu excepția de majorării datorate ajustării tarifelor la indicii costului vieții.

POLONIA

O nouă lege care protejează clienții cu venituri mici prevede flexibilitatea de a introduce măsuri rapide, temporare pentru protejarea consumatorilor și pentru asigurarea unui tratament echitabil al întreprinderilor.

Măsuri:

- cota de TVA pentru gaz a fost redusă de la 23% la 8% la 1 ianuarie 2022, iar apoi de la 8% la 0% pentru a reduce costurile cu plata gazelor pentru consumatori;
- cota redusă de TVA de 5% la energie electrică a fost introdusă până la 31 iulie 2022;
- TVA-ul perceput pentru căldură a fost redus de la 23% la 8% începând cu 1 ianuarie 2022, iar de la 1 februarie 2022, acesta a fost redus de la 8% la 5%. Acest lucru se aplică clădirilor de apartamente, locuințelor din comunitățile rurale, precum și pentru locuințele unifamiliale care sunt racordate la rețeaua de încălzire;
- TVA-ul a fost redus de la 23% la 8% la carburanți.
- plafonul aplicat este de 163,6 euro/MWh, respectiv 0,16 euro/KWh pentru întreprinderile mici și mijlocii, școli, creșe, spitale, cooperative sociale, asociații. Toate companiile private și publice vor avea plafonul de preț aplicat pentru 90% din consum: 144 euro/MWh sau 0,14 euro/KWh. Plafioanele de preț s-au aplicat pentru intervalul decembrie 2022 - decembrie 2023.
- Fenomenul prețurilor negative la energie are implicații mai largi pentru întreaga piață a energiei și rețeaua electrică a țării. Una dintre provocările cheie este creșterea flexibilității sistemului. Sistemele modulare de stocare a energiei, care pot stoca surplusul de energie în perioadele de cerere scăzută și o pot elibera atunci când este necesar, devin din ce în ce mai esențiale.

PORTUGALIA

A fost adoptat un mecanism care să conțină măsuri de atenuare a prețurilor (Decretul Lege 33/2022). Prevederi:

- măsura vizează reducerea prețurilor angro la energie electrică, prin reducerea costurilor de intrare la centralele electrice pe combustibili fosili (CCGT, centrale pe cărbune și cogenerare). Contractele fizice bilaterale și generarea prin mecanisme de sprijin sunt exceptate.
- s-a decuplat prețul en-gros al energiei electrice de evoluția prețului gazelor naturale, prin subvenționarea costurilor cu combustibilul centralelor termice peste un nivel de referință de 40 euro/MWh pentru primele 6 luni, prețul urmând să crească cu 5 euro/MWh/lună;
- generatorii eligibili vor primi o compensație, evaluată ca diferența dintre prețul zilnic MIBGAS și cel administrativ (prețul de referință), presupunând un factor de eficiență de 0,55;
- suma rămasă este finanțată prin cererile asociate contractelor cu preț indexat, contracte cu preț fix fără poziții de acoperire și noi contracte/reînnoiri după data de 26 aprilie 2022;
- pachetul, denumit „Familiile pe primul loc” cuprinde un ajutor de 125 de euro pentru fiecare gospodărie cu venituri mai mici de 2.700 de euro/lună, la care se adaugă încă 50 de euro/persoană aflată în întreținere. Pentru a reduce prețurile, pentru toți consumatorii de energie, Portugalia a redus TVA-ul la energie electrică de la 13% la 6%.

Între timp, ANR a aplicat creșterea tarifelor reglementate în componenta energetică:

- tarif de regularizare energie electrică (+3%; +5 euro/MWh), iar pentru gaze naturale (+3%; +2 euro/MWh);
- scăderea tarifului de regularizare la electricitate (-2,6%) și creșterea tarifului de regularizare la gaze naturale (+3%; +2 euro/MWh).

ȚĂRILE DE JOS

Măsuri:

- subvenție suplimentară pentru lucrările de eficientizare energetică în cuantum de 150 de milioane, pe lângă schema existentă;
- reducerea temporară a TVA (de la 21% până la 9%) din a doua jumătate a anului 2022.
- plată directă a sumei de 800 de euro către persoanele vulnerabile (800.000 de persoane).
- pentru 2023 prețul energiei electrice a fost înghețat la nivelul de 0,40 euro/KWh și la 1,45 euro/m³ la gazul metan. Aceste plafoane de preț se aplică doar pentru primii 2.900 kWh de energie și 1.200 m³ de gaz consumați de către o gospodărie.

SLOVACIA

O gospodărie vulnerabilă energetic, cu tendință de sărăcie energetică este una al cărei venit anual net total, calculat pentru numărul de membri ai gospodăriei, este mai mic decât media națională (8.818 euro pentru 2022, conform datelor oficiale ale Oficiului de Statistică al Slovaciei). O gospodărie aflată în sărăcie energetică va mai avea în medie 450 de euro după plata cheltuielilor pentru hrană, locuință, sănătate și transport.

Cele mai recente date arată că gospodăriile slovace cheltuiesc în medie 10,3% din venit pe energie. Totuși, este luat în considerare numărul membrilor gospodăriei, ponderea crește la 19%, ceea ce înseamnă că gospodăria trebuie să investească o cincime din venitul disponibil în energie.

Pentru anul 2023 prețurile au fost plafonate, pentru companii și întreprinderi, la nivelul de 199 euro/MWh pentru electricitate și la 99 euro/MWh pentru gazele naturale.

SLOVENIA

Măsuri:

- a fost emis un regulament care vizează stabilirea prețurilor pentru produsele petroliere și uleiurile pentru încălzire. Marja distribuitorilor a fost limitată la maxim 6 cenți/litru de ulei de încălzire;
- a fost aplicată reducerea cuantumului accizei la energie electrică și a accizei la produse energetice pentru încălzire (păcură și gaze naturale). Accizele la carburanți au fost reduse cu 5% pentru benzină și cu 15% pentru motorină;
- clienții vulnerabili au primit, până la 15 aprilie 2022, alocații de încălzire (tichete de energie). Circa 710.000 de beneficiari au primit o alocație de solidaritate în valoare de 150 de euro.
- tariful de rețea a fost redus pentru operatorul sistemului de distribuție, SODO, în anul 2022;
- a fost acordată o scutire temporară de contribuție pentru producerea de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile de energie (contribuție SRE + CHP) de joasă tensiune fără contorizarea puterii, pentru gospodărie clienților și pentru clienții finali, măsura fiind valabilă în anul 2022.

SPANIA

În Spania, sunt luate în calcul mai multe categorii de consumatori vulnerabili:

- consumatorii vulnerabili - cu un venit anual sub 12.159 euro pentru familiile fără copii; 16.212 euro pentru familiile cu un copil și 20.265 euro pentru familiile cu doi copii. Pentru această categorie se acordă reduceri de 25% din facturile la energie;

- consumatorii foarte vulnerabili - cu un venit anual sub 6.079 euro pentru familiile fără copii, 8.106 euro pentru familiile cu un copil și de 10.132 euro pentru familiile cu doi copii. Pentru această categorie se acordă reduceri de 40% din facturile la energie;
- consumatorii expuși riscului de excluziune socială nu plătesc facturi la energie.

Limitele superioare pentru acordarea bonusului energetic sunt după cum urmează:

- pentru familiile fără copii, până la nivelul de 132 kWh consum lunar, respectiv 1.587 kWh consum anual.
- pentru familiile cu un copil, până în 185 kWh/lună, respectiv 2.222 kWh/an.
- pentru familiile cu doi copii, până în 225 kWh/lună, respectiv 2.698 kWh/an.
- pentru familiile numeroase, până în 397 kWh/lună, respectiv 4.761 kWh/an.
- pentru pensionari, până în 160 kWh/lună, respectiv 1.932 kWh/an.

SUEDIA

Au fost implementate două scheme diferite de sprijin pentru energie electrică pentru gospodării, în valoare de un nivel de sprijin de aproximativ 65 de miliarde SEK. Primul sprijin pentru gospodării a inclus părțile de mijloc și de sud ale Suediei, acoperind zonele electrice SE3 și SE4. Gospodăriile au fost compensate pentru consumul de energie electrică în perioada octombrie 2021-septembrie 2022 cu 0,5 SEK/kWh în SE3 și 0,79 SEK/kWh în SE4. Sprijinul a fost conceput ca un transfer de bani direct către persoane fizice înregistrate pe un contract de distribuție a energiei electrice și plătite în februarie 2023.

În a doua schemă de sprijin au fost incluse toate cele patru zone de energie electrică, compensând 80% din consumul în perioada noiembrie - decembrie 2022. Gospodăriile din SE1 și SE2 au fost compensate cu 0,9 SEK/kWh, în timp ce gospodăriile din SE3 și SE4 au fost compensate cu 1,26 și 1,29 SEK/kWh respectiv. Pentru majoritatea consumatorilor, plățile au fost administrate în iunie 2023.

Practic, pentru gospodăriile cu un consum de până la 2.000 kWh/lună, s-a acordat un ajutor financiar de 195 de euro/lună.

UNGARIA

În iulie 2022, guvernul a declarat stare de urgență și a adoptat un plan în 7 puncte privind securitatea energetică, vizând: creșterea producției interne de gaze naturale la 2 miliarde m³, interzicerea exporturilor de resurse energetice precum lemnul de foc, creșterea producției interne de lignit, anularea plafoanelor la prețurile gazului natural și energiei electrice pentru gospodăriile cu un consum ridicat (cele care consumă mai mult decât media națională), majorarea impozitului pe profit excepțional perceput companiei de petrol și gaze MOL, de la 25% la 40%.

WEBOGRAFIE

https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/601d8fed-02ee-4e85-9189-e2ad7932505a_en?filename=SWD_2024_601_1_EN_Belgium.pdf

https://www.eurelectric.org/wp-content/uploads/2024/06/overview_national_situation_18082022.pdf

https://www.e-sieben.at/publikationen/18051_SocialWatt/SocialWatt_CountryFactsheet_AUSTRIA_0.pdf?m=1680680621&

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20011879>